

Mlada Korošica

MESEČNA MLADINSKA PRILOGA „SLOVENSKEGA VESTNIKA“ DUĀAJ, V NEDELJO 28. MARCA 1948. — LETNIK III. — STEV. 3 (21)

Strnjenost mladine - poroštvo naše zmage

Pričakovali smo, da bo minula vojna krona našega dolgega trpljenja, da bo to naš veliki petek, za katerim bo prišla Velika noč, naše Vstajenje. Zato smo se iz globokega prepričanja in trdne vere v pravico in resnico pridružili svobodoljubnim narodom in po svojih močeh prispevali velik delež za zmago nad fašizmom. Sli smo v oborožen upor, ker smo se zavedali zla fašizma, ker smo končno hoteli doseči nacionalno in socialno osvoboditev, ker smo hoteli ohraniti življenje svojega naroda.

Zato je naše razočaranje dvakrat večje, ker vidimo, da niso uničene sile, ki teptajo pravico in resnico, širijo zlo in bedo in odvzemajo narodom in deželam njihovo svobodo. Velika osvobodilna vojna ni prinesla vsem svobodoljubnim narodom zaželene svobode. Ne samo mi na Slovenskem Koroškem, povsod, v Grčiji, Španiji, na Kitajskem, v Indoneziji i. dr., mora ljudstvo nadaljevati borbo za svobodo, ki so mu jo znova odvzeli fašisti in imperialisti.

Zopet so na delu sile, ki bi hotele za tretji vsako svobodno, napredno misel, uničiti vse s težkimi žrtvami priborjene pridobitve narodno osvobodilne vojne, znova zaslužiti tudi tiste, ki so se v veliki vojni rešili fašističnih in imperialističnih okovov in svojo usodo vzeli v lastne roke. Ne izbirajo metod, poslužujejo se vseh sredstev, skušajo razbijati enotnost protifašističnih sil, da bi za vsako ceno dosegli svoje namene.

Trn v očeh jim je napredna, demokratična mladina. Dobro vedo, da je mladina tista, v katere rokah leži bodočnost naroda. Zavedajo se tudi, da je enotnost vse napredne in demokratične mladine grobokop njihovih temnih namenov, da je enotnost mladine ena največjih zaprek, ki se jim postavlja po robu, ki jim pripravlja zaslužen konec.

Kakšen je položaj pri nas na Koroškem? Ni se še dobro polegel odmev topov in borb, ko se je že 1945. leta, takoj po porazu fašizma, začela besna sovražna gonja proti vsemu, kar je antifašistično in napredno. To niso bili osamelji pojavi. Njim so se pridružile koroške oblasti s svojo preizkušeno politiko ponemčevanja in zatiranja koroških Slovencev. Za tem so sledile prepovedi organizacij, ki so se rodile in prekalile v borbi proti fašizmu. Stopnjevano zatiranje in izrazito nedemokratično ravnanje pristojnih oblasti je iz dneva v dan skrunilo in tepalo pravico in žaljilo slovensko ljudstvo na Koroškem. To je bil stvarni izraz „naklonjenosti“ oblasti do koroških Slovencev.

Ugotoviti pa moramo, da so se temu pridružile tudi zasedbene oblasti. Druga drugi so si sledile aretacije in obsodbe slovenskih mladincev, hišne preiskave pri znanih slovenskih antifašistih so bile na dnevnem redu, in še z drugim podobnim ravnanjem so zasedbene oblasti podpirale gonjo, naperjeno proti slovenskemu ljudstvu, ki je že v borbi proti fašizmu prestalo težke preizkušnje.

Kaj so hoteli doseči z nasiljem, aretacijami, obsodbami in drugimi oblikami preganjanja? Ne samo odvzeti nam pridobitve narodno osvobodilne vojne, ne samo znova nas prisiliti na kolena pred tujcem. Hoteli so uničiti v borbi skovano in prekaljeno skupnost slovenskega ljudstva na Koroškem in, kar je važno predvsem za nas mlade, hoteli so razdreti tudi enotnost mladine, ki se je v narodno osvobodilni vojni združila v jekleno ter nepremagljivo celoto. Uvideli so, da se z mladino, ki ima borbeno preteklost, ki nima strahu pred še tako težkimi žrtvami, ne da igrati. Mladina, ki je že v borbi proti fašizmu s težkimi žrtvami dokazala svojo ljubezen do demokracije in do svobode, si ne bo pustila kratiti pravice,

MLADINA - NA DELO!

Ob koncu preteklega meseca smo se zbrali na Pokrajinskem plenumu Zveze mladine za Slovensko Koroško. Prišli smo mladinci in mladinke iz vseh krajev Slov. Koroške, da bi na plenumu pregledali naše dosedanje uspehe in si zadali naloge ter sprejeli obveze za novo leto napornega dela in vztrajne borbe za pravice slovenskega naroda na Koroškem.

Iz poročila, ki ga je na plenumu podala sekretarka Pokrajinskega odbora, tov. Anica Sporn — Vida, so razvidni vsi doseženi rezultati našega dela v zadnjem letu. Na te uspehe smo lahko ponosni,

rodno osvobodilni borbi z orožjem v roki skupno z vsemi jugoslovanskimi, slovanskimi in vsemi naprednimi svobodoljubnimi narodi borili proti najsilnejšemu sovražniku človeštva — fašizmu, tako se tudi zdaj borimo z orožjem znanja in resnice proti ostankom fašizma. Mi v tej borbi nismo bili in tudi ne bomo sami. V zadnjem letu si je Zveza mladine za Slov. Koroško z borbo pridobila priznanje vse demokratične mladine sveta, sprejeta je bila v Svetovno federacijo demokratične mladine.

V zadnjem letu smo dosegli zelo velike

letu smo skupno z mladino vseh demokratičnih držav pomagali graditi progo jugoslovanske mladine Samac—Sarajevo, kjer smo s požrtvovalnim in udarniškim delom imeli sijajne uspehe. Letos bomo gradili na domačih tleh prosvetne domove in s tem naši prosveti, ki je last vsega naroda, omogočili še širši razmah. S tem, da bomo zgradili prosvetne domove, ne bomo več odvisni od drugih dvoran, imeli bomo svoje lastne prostore, ki bodo ponos nam in vsemu slovenskemu narodu na Koroškem.

Ze lansko leto so si mnogi izmed nas s požrtvovalnim delom na mladinski prgi priborili častni naslov udarnik. Se z večjim poletom bomo letos delali pri gradnji lastnih prosvetnih domov na domačih tleh. Z gradnjo domov bomo vsemu svetu dokazali našo veliko ljubezen do slovenske kulture in prosvete in prav ob 40letnici obstoja Slovenske prosvetne zveze na Koroškem podarili naši kulturni organizaciji lastne novo zgrajene prostore. S posebnim ponosom bomo v teh, z mladinskim prostovoljnim delom zgrajenih prostorih prirejali naše kulturne prireditve.

Preden pa začnemo z gradnjo, je potrebnih še mnogo predpriprav. Da bodo mladinske brigade, ki jih hočemo za gradnjo domov po vseh okrajih Slovenske Koroške sestaviti, imele tudi skupna prenočišča in prostore, je najprej potrebna zbiralna akcija gradbenega materiala. To pa naj ne bo samo delo mladine okrajev Celovec in Velikovec, temveč akcija vse slovenske koroške mladine. Takoj bomo pričeli zbirati deske in smreke po vseh slovenskih krajih, da se bodo barake za prenočišča lahko postavile. Pričeli bomo z zbiranjem mladincev in mladink za brigado. Na krajevnih in občinskih sestankih bomo še enkrat poudarili važnost gradnje domov in prepričan sem, da se bo mladina v največjem številu udeležila prostovoljnega dela na gradiliščih. Potrebno bo preskrbeti prehrano za brigade. Sli bomo do naših kmetov, ki bodo gotovo radi pomagali in s svoje strani prispevali k izgradnji domov. V okrajih, kjer bomo gradili domove, moramo takoj poiskati kamnolome in mesta, kjer bomo dobili potreben pesek. Zbirali bomo tudi les za gradnjo in vse druge potrebščine.

Z gradnjo bomo takoj pričeli, ko bodo predpriprave končane. Zavedajmo se, kako velike in častne naloge nas čakajo. Mladinci in mladinke, ki se bodo pri gradnji domov posebno izkazali, pojdejo na fizikalni zlet v Ljubljano, kjer bodo zastopali mladino Slovenske Koroške. Poleg gradnje prosvetnih domov pa nas čakajo tudi še druge naloge. Na plenumu smo se obvezali, da bomo po vsej Slov. Koroški postavili fizikalna društva, ki bodo nudila možnost za še boljše izvedbo mladinske fizikulture.

Ena glavnih nalog je in bo skrb za naše najmlajše — pionirje. Njim moramo nuditi čim večjo pomoč. Pomagati jim moramo pri učenju maternega jezika, ki se ga v šoli ne morejo naučiti. Učimo in pripravljamo jih na kulturne prireditve, s katerimi bodo nastopili na pionirski dan. Skrbeti moramo tudi za postavitev okrajnih, občinskih in krajevnih pionirskih skupin, ki bodo našim malim nudile vse možnosti za čim boljše izobrazbo v narodnem jeziku in duhu. Na svojih sestankih morajo najti lepe in poučne slovenske knjige, imeti morajo možnost za izvajanje pionirske fizikulture in najti morajo razvedrila in zabave. Samo veseli in zdravi pionirji bodo postali odločni in zavdni sinovi svojega naroda, zato se moramo (Nadaljevanje na 2. strani pod črto.)

Pevci iz St. Ilja

Mnogokrat smo delali pod težkimi pogoji, na vseh straneh so naše delo ovirali nasprotniki naprednega antifašističnega duha. To nam dokazujejo številne aretacije mladincev in mladink, ki so jih avstrijske in zasedbene oblasti aretirale samo zaradi tega, ker so se odločno borili in zahtevali najosnovnejše pravice za svoj narod.

Nasilje, krivične obsodbe vojaških sodišč in druge oblike zatiranja pa nas niso mogli ovirati in zadržati. Smelo smo korakali na čelu borbe za osvoboditev koroških Slovencev. Kakor smo se v na-

uspehe, delali pa smo tudi napake. Zato naj bo v novem letu naša prva naloga, popraviti vse narejene napake in preiti na še temeljitejše izpolnjevanje obvez, ki smo jih sprejeli na plenumu. Naloge, ki smo si jih zastavili, so velike, a še večji bodo uspehi, ko jih bomo izpolnili in tudi prekoračili. Kot ena največjih akcij, ki jih bomo v tem letu izvedli, je gradnja prosvetnih domov v Žitari vasi in Skofičah. Kakšnega pomena bodo ti domovi za našo ljudsko prosveto, vsi dobro vemo. Zato bomo zastavili vse naše mlade moči, da bodo čimprej izgrajeni. Lansko

za katere se je in se bo tako dolgo borila, dokler jih ne bo dosegla.

Fašističnim napadom in novemu nasilju nismo izpostavljeni samo koroški Slovenci in koroški mladinci. Danes, ko sile imperialističnega tabora vidno naraščajo in se krepijo, je gonja imperialistov ter fašistov naperjena proti vsem, ki se borijo za svobodo, kruh in resnično demokracijo. Tudi del avstrijske mladine, ki je v vrstah enotne demokratične mladine, se bori za boljše bodočnost svoje domovine. Zato je tudi on cilj reakcionarnih napadov, zato hočejo tudi napredni avstrijski mladinci odvzeti njene pravice, jo ukrotiti, da bi jo kasneje lahko postopoma popolnoma uničili.

Zaradi tega je za nas slovensko antifašistično mladino nujno potrebno, da se čim bolj povežemo z avstrijsko antifašistično mladino, da z njo tesno sodelujemo, da se skupno borimo za napredek, svobodo in demokracijo. S tem bomo izpolnjevali glavna načela Svetovne federacije demokratične mladine in dokazali, da se zavedamo velikih skupnih nalog, ki so postavljene pred demokratično mladino vsega sveta.

Kakor smo z vsemi naprednimi in antifašističnimi silami vodili borbo z orožjem v rokah, tako bomo tudi v bodoče, združeni v nepremagljivo skupnost napredne demokratične mladine, zahtevali in se borili za našo pravdo, ki nam je nihče ne sme odrekati. Danes, ko imperialisti in vojni hujskači netijo k novi vojni, da bi oddržali svoje položaje, si podaljšali življenje in pridobili nove profite, se bomo mi v okviru SFDM borili za bratstvo in solidarnost narodov in s tem podpirali vse resnično demokratične sile, ki se borijo za pravičen in trajen mir v svetu.

Če bomo v polni meri razvili sodelovanje z vsemi antifašističnimi organizacijami in pravilno širili idejo Svetovne federacije demokratične mladine, potem v naši borbi za nacionalne in socialne pravice — to je priključitev Slov. Koroške k Titovi Jugoslaviji — ne bomo sami, ampak bomo imeli vedno več prijateljev. Ne bomo odstopili od naše osnovne naloge — doseči priključitev k FLRJ. S svojo borbo in s pomočjo vsega naprednega sveta bomo to tudi dosegli. Bliža se naša Velika noč!

MATIJA GUBEC

Dolgo je že od takrat, ko je živel Matija Gubec. Več kot 350 let. Tisti čas so vladali pri nas nemški grofje in baroni. Oblasni ljudje so bili to.

Kmetje niso imeli svoje zemlje. Vsa je bila plemiška. Tudi kmetje sami so bili last plemičev. Grof jih je lahko prodal. Prodaj jih je drugemu grofu tako, kakor pionir proda svoj svinčnik sošolecu. Kmečki otroci niso mogli, niti smeli hoditi v šolo. Sola je bila le za plemiške otroke.

Kmetje so morali obdelovati grofovske zemlje. Vendar tudi pridelek ni bil njihov. Morali so dajati grofu „desetino“ — deseti del vsega pridelka. Toda grofje so zahtevali več. Jemali so kmetom ne samo deseti del, ampak polovico in še več pridelka. Poleg tega pa so morali hoditi kmetje na tlako. To se pravi, da so morali zastoj narediti vse, kar je hotel gospodar. Zgraditi so mu morali velike gradove, njih razvaline vidite še sedaj.

Težko in nezno je bilo življenje kmetov pod graščaki. Zato so se pričeli upirati. Zbrali so se in napadli grad, ki jih je tlačil. Včasih so grad razrušili in graščaka ubili. Take upore so imenovali „kmečke punte“. Kmečkih puntov je bilo več. Največji je bil slovensko-hrvaški punt l. 1573, ki ga je vodil Matija Gubec.

Matija Gubec je bil hrvaški kmet. Bil je pravičen in pošten mož. Vsi ljudje so ga spoštovali in si ga izbrali za svojega vodjo v uporu.

Uprlo se je veliko slovenskih in hrvaških kmetov. Toda niso imeli dobrega orožja. Oborožili so se s kosami, vilami, krampi in drugim orodjem. Le malokateri je imel sabljo, kopje ali celo puško. Za klobuk so si zatakali vejico zimzelena in petelinje pero — znak upora. Od vasi do vasi je šel glas, naj se ljudstvo dvigne v upor proti tlačiteljem. Razlegala se je puntarska pesem:

„Le vkup, le vkup uboga gmajna,
he—ja, he—jo,
za staro pravdo zdaj bo drajna,
he—ja, he—jo!

Zimzelen za klobuk,
punt naj reši nas tlačanskih muk!“

Pod Gubčevim vodstvom so kmetje nekaj časa zmagovali. Porušili so nekaj

gradov, grofe pa pobili ali pregnali. Toda grofje so poklicali na pomoč plemiče iz drugih krajev. Z Madžarske je prišla grofovska vojska, ki je bila dobro oborožena in izvežbana.

Kmetje so se morali umikati. Nekaj zato, ker so bili slabo oboroženi, največ pa zato, ker jih ni bilo dovolj, ker so bili sami slabo organizirani, premalo složni in enotni. Kmetom niso pomagali delovni ljudje iz trgov in mest, še celo mnogi kmetje niso šli v boj. Premagani so bili in graščaki so jih potem še huje tlačili.

Matijo Gubca so grofje ujeli. Odpeljali so ga v Zagreb. 15. februarja 1573. so ga na Markovem trgu v Zagrebu mučili ter ubili. Posadili so ga na železen, v ognju razžarjen stol, na glavo so mu dali ža-

rečo železno krono in v roke razžarjeno žezlo. Potem pa so ga privezali za roke in noge na repe štirim konjem in konje pognali, da so ga raztrgali.

Lik in spomin junaka Matije Gubca je ostal med našim ljudstvom. Slovenski partizani so svojo IV. udarno brigado imenovali po njem „Brigado M. Gubca“.

Partizani so se, kakor nekdanj kmetje, borili za svobodo in pravico. Tudi oni so bili v začetku slabo oboroženi. A dvignilo se je vse delovno ljudstvo, vsi delavci, kmetje in delovna inteligenca — vsi jugoslovanski narodi. Enotni so bili in zato so zmagali.

Danes, ko se spominjamo boja in smrti Matije Gubca, se že izpolnjujejo stoletne sanje naših ljudi: naše ljudstvo ne dela več za ohole gospodarje, ampak zase. Ljudstvo si bo izgradilo srečno domovino in lepše življenje.

V. Fedorov:

Zgodovina nazivov celin

Nekateri učenjaki so dolgo časa smatrali Evropo za zapadni polotok Azije, potem pa so jo združevali v Azijo v en kontinent — Evrazijo.

Toda oddvojenost Evrope od Azije so priznavali Grki že v daljni starodavnosti. Starogrški zgodovinar Herodot, ki je živel v V. stoletju pred našo dobo, si je že takrat zastavljal vprašanje o tem, kdo je prvi dal Evropi njeno ime.

Verjetno izhaja naziv „Evropa“ iz besede „ereb“, kar pomeni mrak, temo ali zapad, to je deželo, kjer zahaja sonce, v nasprotju od Azije — dežele, kjer sonce vzhaja.

AFRIKA

Severni del Afrike so poznali že davno. Navzlic temu so ta del sveta popolnoma raziskali pozneje kot ostale.

Takoj za severno obalo Afrike leži puščava Sahara. Po rekah, izlivajočih se v morja, ki obdajajo obalo Afrike, je težko prodreti v notranjost celine zato, ker je v ustju teh rek mnogo slapov in brzic. Na mnogih krajih so bregovi rek zamočvirjeni in blizu pri morju se dvigajo gore. Udobnih pristanišč je na afriški obali prav malo.

Nepristopnost notranjih pokrajin celine je privedla do tega, da je znameniti gr-

ški zvezdoslovec in zemljepisec drugega stoletja naše dobe Klavdij Ptolomej smatral tropične dežele zaradi vročine, ki tam vlada, za neobljudene.

Mnogi učenjaki so ponovno skušali raziskovati celino Afrike, ki so jo v starem veku spočetka nazivali Libija.

Z novim imenom „Afrika“ so to celino prvi začeli nazivati Rimljani. Ime so izvedli od plemena „Afri“, ki je naseljevalo pokrajino nekdanje Kartagine.

Na ta način je bila tedaj Afrika — dežela Afrov.

Pozneje so tako začeli imenovati ves severni del celine do mej Egipta, zatem pa vso celino.

AZIJA

Azija je po velikosti največja celina sveta.

Že Homer je poznal mesta na zapadnem bregu Male Azije. Feničani in Judje so že tisoč let pred začetkom naše dobe imeli trgovske zveze z deželami na Malabarski obali (južni del Hindustanskega polotoka).

Posebno mnogo poročil o Aziji pa so Evropejci dobili od pohodov Aleksandra Makedonskega.

Prvič najdemo ime „Azija“ pri Homerju. Točen izvor besede „Azija“ je neznan. Najbrž je sprejeto v nekdanjem času izvajanje besede „Azija“ od asirskega „Asu“, kar pomeni „vzhod“ — dežele, kjer vzhaja sonce.

AVSTRALIJA

Starogrški učenjaki so mislili, da mora biti nekje na jugu kopno, ki uravnava Azijo in Evropo. Nazivali so to neznano zemljo „južna dežela“ (iz latinščine „australis“ — južni). Prvi je prišel v Avstralijo Holanec Villiam Jansz. To je bilo leta 1606.

Holandski pomorščak Abel Tasman je v letih 1642—1643 objadral Avstralijo v krogu, vendar ni videl njene vzhodne obale. Vzhodno obalo Avstralije je, kakor znano, odkril dolgo časa zatem (19. aprila 1770) znameniti angleški pomorščak James Cook (beri Džems Kuk) v letih 1728 do 1729. Tako sta Tasman in Cook popolnoma odkrila ta del sveta. Holanci so ga nazvali Nova Holandija, Angleži pa Novi Južni Valles. Toda ko je v letih 1801—1803 Flinders preplul z ladjami preliv Bassa in s tem dokazal, da je novo odkriti del sveta otok, so ga učenjaki nazvali „Terra australis incognita“, kar pomeni — neznana južna dežela.

Od tega časa so na zemljevidih začeli pisati besedo „Avstralija“.

AMERIKA

25. aprila 1507. leta je izšla v tisku zemljepisna knjiga, v kateri je bil podan opis Novega sveta, ki ga je odkril Kolumb. Knjigi je bil priložen prvi zemljevid Novega sveta. Tako zemljevid kakor opis sta bila sestavljena na osnovi pismen znamenitega pomorščaka Ameriga Vespuccia (v letih 1451—1512) njegovim tovarišem — pomorščakom v domovini.

Vespucci se je v letih 1499—1504 udeležil ekspedicije v Novi svet, v svojih pismih je podrobno opisal naravo Novega sveta, prebivalstvo in vse dogodke svoje plovbe. Pisma Vespuccia so prva podala pravo predstavo o razsežnosti no-

vega dela sveta. Pisma so prišla v Pariz, tam so jih prevedli v francoski jezik in enega od teh prevodov si je pridobil avtor te knjige.

V predgovoru h knjigi je napisal, da zaradi tega, ker so Evropa, Azija in Afrika „točno raziskane in je Amerigo Vespucci odkril četrti del sveta, ne vidim ničesar kar bi oviralo da bi ga nazvali „Ameriga“, to je Amerigova dežela ali Amerika...“

Pionirska smučarska tekmovalca

To blagoslovljeni ogenj

Davno že počivaš v kapelici tam sredi pokopališča in vendar te še vedno vidim. Vidim, kako si na veliko soboto zjutraj, visok in stasit, stal za cerkvijo s škropilnikom v roki in blagoslavljaj ogenj, ki se je dvigal iz kupa posušenih vencev in druge navlake, ki jo je nanesel skupaj cerkvenik, ko je snažil pokopališče.

Otroci smo že čakali z lonci in komaj je župnik napravil poslednji križ, smo kar treščili k gorečemu kupu, napolnili lončke z žerjavico ter se, kot bi trenil, razbežali na vse strani.

Da smo bili tako urni, smo imeli svoj vzrok. O, pa še kako tehten vzrok!

Pri nas namreč mora dobiti na veliko soboto vsaka gospodinja nekaj blagoslovljene žerjavice. In kdor jo ji prinese, dobi pomarančo ali par piruhov, nekaj evenka ali kar si že bode. Čim bolj se je kdo podvzval, tem več gospodinje je obletel in tako seveda tudi več dobil. Od tod taka urnost med nami.

Skerbinov Francelj — oh, ta šmentani dolgin — ta je v tekanju navadno odnesel rekord. To vam je bil samogolten fant. Vse je hotel imeti sam. Nam drugim pa je zavidal slednji darek. Toda — prišla je kazen.

Na veliko soboto je bilo in ravno smo si tam za cerkvijo polnili lonce z žerjavico. Francelj je bil seveda prvi in jo je ubral kakor zajec. Merkonova šepasta Jerica je gledala za njim tako otožno, da se mi je zasmilila v dno srca. Tisti trenutek bi ji bila rada dala vse. Pa kaj, ko nisem premogla drugega kot lonček žerjavice.

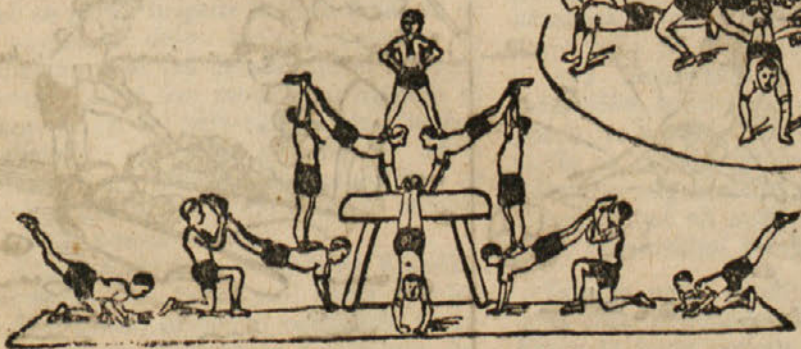
Francelj je medtem že pridrvel do Lovrenčeve gostilne in kar treščil v vežo. Slučaj pa je hotel, da je Lovrenčeva mati prav tisti trenutek nesla polno skledo močnika skozi vežo. Francelj se je zaletel v mater s tako silo, da ji je skleda z močnikom padla na tla, obenem pa se je tudi Francelju lonček z žerjavico izmuznil iz rok ter se na grčavih tleh razbil na drobne kosce.

Komaj se je Lovrenčeva mati malo opomogla od prvega strahu, je segla pod peč po oklešček. Seveda je Francelj ni čakal. Nato je hitela na prag, a tudi na cesti ga ni bilo več videti. Izginil je kot kafa, ta bedrač.

Ravno tedaj pa je prišepala po cesti Jerica. Lovrenčeva mati, ki jo je prva jeza že nekoliko minevala, je poklicala Jerico k sebi, vzela od nje žerjavico in jo obilo obdarila s piruhi.

Francelj pa je tisto leto zaradi svoje zavisti in samogoltnosti ostal brez piruhov. In pred Lovrenčovo mater si potem ni upal nikoli več.

M. K.

Skupinske igre mladincev

DVANAJST PALČKOV - MALČKOV

Se oglasi malček — palček Marec, govori: „Februar, preveč si bil šegav, preveč norčav! Jaz pa bom zimo prepodil, polje in gozd zbudil. Ptice vesele bodo spet zapele.“

Palček — malček Marec v cvetje se odel, z zvončkom zvonil, s trobento pel in v svet odšel. Čez mesec dni je spet prišel.

Bratci malčki so okrog njega zaplesali in vprašali:

„Kako na svetu je bilo, bratec naš — kako?“

Bratec Marec je s trobentico zatrobil, odgovoril:

„Tako, preljubi bratci, tako na svetu je bilo:

Zoran Hudales:

OBVEŠČEVALEC JURČEK

Rodine leže na vznožju vinorodnega gričevja, posejanega z belimi zidanicami in s starimi, s trto opletenimi hrami.

Med vojno so v eni teh zidanice prenočevali in delali trije člani krajevne Narodne zaščite. Matija, poveljnik, je bil Jurčkov stric in že priletel možak, ki je s puško v rokah čuval red in branil našo zemljo že od prvih dni vojne. Kajpada je bil Jurček zelo ponosen nanj. Včasih, ko se je zmrčilo, je prihajal Matija v dolino in pripovedoval Jurčku o partizanih, njihovem boju in o velikem voditelju Titu.

Ob takih prilikah je Jurček napeto poslušal. Nekega dne pa je rekel staremu poveljniku:

„Stric, tudi jaz bi rad pomagal! Povejte, kaj naj storim!“

Matija je sklonil glavo, namršil obrvi in tiho dejal:

„Mnogo lahko storiš. Od kozolca do jablane razpni vrv! Ko opaziš, da se bližajo Nemci ali belogardisti, pojdi v hišo, vzemi bel prt ali brisačo, namoči jo v vodo ter obesi na vrv, kot bi hotel, da se posuši. Lahko sušiš tudi belo srajco. Iz zidanice bom pogledal v dolino, videl in vedel, kdo gospodari v dolini.“

Jurček je poskočil in polglasno vzkliknil:

„Zanesite se name! Vsi pionirji iz vasi mi bodo pomagali!“

Naslednjega dne je sklical Jurček sestanek vaških pionirjev. Razložil jim je novo nalogo.

Minili so dnevi in tedni, obveščevanje z obešenimi prti in brisačami se je dobro obneslo. Jurček je opravil svojo nalogo zelo skrbno, toda Nemci in belogardisti so ga nekoč vendarle iznenadili. Iz trga so odšli že zgodaj zjutraj in se priplazili kot tatovi nenadoma v vas. Jurček je sedel tedaj pri potoku in se pogovarjal s sosedom Andrejčkom.

Stric Joža svojim prijateljem

Danes Vam hočem po možnosti vsem na kratko odgovoriti, ker v zadnji številki nisem imel dosti prostora.

Gotovo ste že težko čakali nove številke „Mlade Koroške“, ker vem, da jo vsi radi prebirate. Pa je tudi prav, ker je „Mlada Koroška“ edini mladinski list, ki koroški slovenski mladini in tudi Vam pionirjem in pionirkam kaže pravo in edino pot, po kateri si bomo priborili svobodo za naš narod. Zato vedno radi segajte po nji in jo zanesite tudi med one tovariše, ki je ne čitajo s takšnim veseljem, ali je sploh še ne poznajo. Tudi na ta način lahko prispevate k borbi, ki jo

vodi slovenska mladina in ves slovenski narod na Koroškem. Vaša prva naloga, pionirji in pionirke, ki jo Vam nalaga slo-

venski narod, pa je: učite se, da boste potem lažje pomagali svojemu ljudstvu.

Dragi moji prijatelji, vsem skupaj se prav iz srca zahvaljujem za prejeta pisma, na katera hočem odgovoriti.

Gregor Wucherer, Podgorje pri Ločah. — Tvoje pisma me je prav posebno razveselilo, ker si mi prvič pisal. Prepričan sem, da se boš od zdaj naprej večkrat spomnil strica Jože. Z veseljem te sprejemam v vrsto svojih mladih prijateljev in te že kar ob pričetku razveselim s tem, da ti kot nagrado za pravilno rešitev uganke pošljem lepo knjigo. Z zanimanjem in veseljem jo prebiraj, mnogo lepega ti bo nudila. Gotovo mi boš drugič kaj več pisal o tvojem življenju, na kar se že zelo veselim. Bodi prepričan, da bova tudi midva postala dobra prijatelja. Toplo pozdravljen!

Tinček Hribernik, Proboj. — Res, da te prej nisem poznal, zato pa sem se tembolj razveselil, ko sem prejel tvoje pisma. Bodi odslej moj mladi prijatelj in mi prav pogosto dopisuj o vseh zadevah in vprašanjih, ki te zanimajo. Tudi tebi pošiljam lepo knjigo, ki se ti bo gotovo ugajala. Rad jo čitaj in se uči, da boš postal zaveden slovenski mladinec — boritelj za pravice svojega, še vedno tepanega naroda! Bodi pozdravljen!

Res, da te prej nisem poznal, zato pa sem se tembolj razveselil, ko sem prejel tvoje pisma. Bodi odslej moj mladi prijatelj in mi prav pogosto dopisuj o vseh zadevah in vprašanjih, ki te zanimajo. Tudi tebi pošiljam lepo knjigo, ki se ti bo gotovo ugajala. Rad jo čitaj in se uči, da boš postal zaveden slovenski mladinec — boritelj za pravice svojega, še vedno tepanega naroda! Bodi pozdravljen!

Marica Božič, Lovanka. — Res škoda, da pri vas še nimate svoje organizacije, toda prepričan sem, da tudi tako pridno delate, se učite in berete „Mlado Koroško“, ki vam prinaša mnogo lepega in zanimivega. Kar pridno segajte po vašem listu, ki vas povezuje z vsemi drugimi pionirji in pionirkami. Bodi prav prisrčno pozdravljena!

Vse svoje mlade prijatelje še enkrat pozdravlja stric Joža.

Zoran Hudales:

Šumite gozdovi

Slovenski gozdovi, slovenske trdnjave, šumite o borbi, junakih, o zmagi. nesite pozdrave od Soče do Drave, šumite nad zemljo, kjer padli so dragi! Zeleni gozdovi, slovenske trdnjave, junaških borb priče, ponosno šumite! Z vetrom veselim v širine, daljave mi pesem o zlati svobodi nesite!

Franci Radovič, Kožentavra. — Tudi tebi se posebno zahvaljujem za prvo pismo, ki si ga pisal stricu Joži. Tudi v bodoče pridno piši, vsakega pisma se se bom razveselil. Danes pišeš, kako rad hodiš na pionirske sestanke. Vidiš, tako je prav. Mnogo lepega se boš naučil; postal boš odločen borec, ki se bo do zadnjega boril za našo lepo Slovensko Koroško. Pozdravljen!

Rezika Spitzer, Bilčovs. — Seveda si me razveselila, ko si po daljšem času spet enkrat pisala. Zdjaj gotovo ne boš več tako dolgo čakala, pogosto se bova pomenila v pismih. Tudi tebi pošiljam lepo knjigo. Do prihodnjic bodi pozdravljena!

Micka Kalsberger, Škofiče. — Pišeš, da že težko čakaš na novo številko „Mlade Koroške“, ker jo tako rada prebiraš. Si v resnici prava pionirka, ki se, čeprav še mlada, rada uči svoje materinščine. „Mlada Koroška“ ti pa poleg slovenskega čtiva prikazuje tudi delo tvojih starejših tovarišic in tovarišev, ki stojijo na čelu borbe za osvoboditev našega naroda. Ravno „Mlada Koroška“ in pionirski sestanki te bodo vzgajali v pošteno in zavedno Slovenko. Sprejmi tople pozdrave!

Marica Božič, Lovanka. — Res škoda, da pri vas še nimate svoje organizacije, toda prepričan sem, da tudi tako pridno delate, se učite in berete „Mlado Koroško“, ki vam prinaša mnogo lepega in zanimivega. Kar pridno segajte po vašem listu, ki vas povezuje z vsemi drugimi pionirji in pionirkami. Bodi prav prisrčno pozdravljena!

Vse svoje mlade prijatelje še enkrat pozdravlja stric Joža.

Ste že slišali pionirji?

... da bi morala za 1 kg medu ena čebela obletati okoli 5 milijonov dišečih akacijevih cvetov in to v dveh letih. Če bi pa hotela nabrati strd samo iz cvetov rdeče deteljice, bi morala v treh letih obletati nad 7 milijonov cvetov. Čebele žive skupno, združeno. Skupaj jih dela na tisoče in tisoče. Zato lahko naberejo v nekaj mesecih več kilogramov medu. Včasih nabere en sam panj do 50 kg.

Čebela nam je lahko vsem za vzgled delavnosti in vztrajnosti, skupnosti in medsebojni pomoči!

... koliko vode pade izpod neba? Gotovo si, pionirji, niti ne predstavljate, kako ogromna množina vode plava v oblakih visoko v zraku in koliko je pade v obliki dežja, snega, rose itd. na zemljo. Pomislite: Če pade na zemljo na primer med Kamnikom in Ljubljano le 12 milimetrov dežja, to je toliko, da se tla zmočijo, tedaj bi s to vodo lahko napolnili vse vagonne vlaka, ki bi segal od Ljub-

Oton Župančič:

Ples kralja Matjaža

Enkrat naprej, enkrat nazaj — kralj Matjaž si izbira raj. Gori in doli, tretjič okoli — kralj Matjaž si Alenko izvoli. Trikrat po sredi, četrtič na kraj: „Kralj Matjaž, Alenko nazaj!“ Roke navzkrižem — križa—križa, Turki, lovite kralja Matjaža! Bijmo s petami — tok, tok, tok! Konjič Matjažev — skok na skok.

ljane do Beograda. Na leto pa pade na omenjenem ozemlju okrog 1.600 mm dežja. Računajte, koliko je to!

Ako bi vso vodo, ki pade v enem letu po vsem svetu, zbrali in jo zlili naenkrat na Evropo, bi stala 51 metrov visoko. Ako bi jo zlili na primer samo na Jugoslavijo, bi jo vso prekrila tako visoko, da bi le najvišje gore gledale kot samotni, majhni otočki iz vode.

... da traja najdaljši dan na svetu kar tri mesece in pol! To je v mestu Reykjavik na Islandskem, visoko gori na severu. Na Norveškem v mestu Bardo pa traja dan en mesec: od 21. maja do 22. junija. V švedskem obmejnem mestu Torshavn traja najdaljši dan 21 ur in pol, a najkrajši samo 2 in pol ure. V Sovjetski zvezi v sibirskem mestu Tobolsk traja najdaljši dan 19, najkrajši pa 5 ur. V Londonu traja najdaljši dan 17 ur in pol.

KRIZANKA

Vodoravno: 2. krik; 4. sinova žena; 7. lišp; 11. sredstvo za umivanje; 13. tuje žensko ime; 15. priljubljen maršal; 18. naša prava domovina.

Navpično: 1. prva oseba v množini; 2. namestnik staršev; 3. petelinova družica; 4. debelokožec; 5. nasprotno od „star“; 6. vzklik; 8. kar sledi slabemu dejanju; 9. oče; 10. barva megle; 11. sledi vojni; 12. narobe kot 16.; 14. vas pri Ljubljani; 16. druga oseba ednine; 17. del voza; 19. ploskovna mera; 20. prva polovica „leta“.

REŠITEV UGANKE V ZADNJI ŠTEVILKI

Preljubo veselje, oj kje si doma, povej kje prebivaš, moj ljubček srca!

SLIKA BREZ BESED

